

»Čuvam Te!« – Marija Fülöp Huljev, pjesme

Po ki put ti dolepeti nešto što te preseneti u obliku tanke knjižice, poezije kot šareni jenski list s čutljivimi zapiski iz života. Tako mi je na stol zašla, priznajem zakašnjeno, pjesnička zbirka od 111 stranica maloga formata umirovljene učiteljice u Undi, Marije Fülöp Huljev, »Čuvam Te«. Iz skepse sam pao u oduševljenje po sadržaju i po oblikovanju, po izrazu, po jeziku, po jednostavnom ali jako sadržajnom, zbitom sadržaju našega gradišćanskohrvatskoga jezika. I tako se more, to je naš suvrimeni razumljivi jezik u jednostavnoj prateži ali svetačnim misli.

Cijela knjiga je spominak na pulzirajući život, bez patetike, onako „po svakodnevnu“, kot se u pjesmi „Ruke“ veli: *Kada si ruka najde ruku*, ka ju drži i ne pusti dokle budu skupa živili, to je životno zadovoljstvo i blaženstvo. Blago je i umirujuće u boli spominjanje i spoznaja da je svaki jedinstveno, iznimno stvorenje po božjoj volji i ne more se zaminiti s nikim drugim. Postali smo za život, užitak kap po kapi i rič (pjesma) nam je dana da tomu damo i oblik, izražaj, posebno u pojerbanjoj materinskoj riči. Na ta put života nas je spravila majka, svejedno ka-

Fališ mi

Fališ mi...
kot travi rosa,
kot zdencu voda,
kot cvijetu sunce,
kot zvijezdam sjaj.
Fališ mi...
kot licu osmijeh,
kot oku pogled,
kot uhu melodija,
kot jeziku rič.
Fališ mi...
kot tijelu zagrljaj,
kot duši moć,
kot srcu kucanje
kot ženi muž.
Fališ mi. (09_2015.)

kova ona bila a ta put ima svoje vremenske odsike od mladosti do staranja. Ni ne zamemo upamet da su riči oblik, pečat stvarnosti, jesen je staranje, zima me grize ka me jur prisiljuje na selektiranje dugovanj, ka su se nakupila oko mene u punom toku života. Prekinu se kontakti, veze s drugimi, ki su u međuvremenu i prošli na drugi svit i ostao za njimi samo spominak na nje. Svaki lipi hipac ti daje veselje u sadašnjem životu tuznoga spominka. I slijedu iskricе: *Želja, Bol, Negativno, Potomak, Duša, Izražaj, Mišljenje*. A pjesnikinja je kot majka riči dala život materinskoj riči.

Iskriva se sprovod od spoznanja do zadnjega hipca, bolni spominki ki ali istovremeno i batru/utišuju, smiruju i držu spominak na životu, čuvaju prošlost i uklopu ju u st-

Ruke

Kada se ruka igra s rukom,
šćiplju i žakljaju se,
to je početak...

Kada si ruka najde ruku,
a prsti se spletu u zagrljaj,
to je ljubav...

Kada ruka išće ruku,
po umornom, teškom danu,
to je radost...

Kada ruka drži ruku
nemoćnu, mlahavu u dlanu,
to je kraj... (2017.)

varnost sadašnjosti. I dugovanja skupnoga spominka, morja u Šibeniku, gledanje zrejanja črišanj, očekivanje pogleda u čiste oči, uživanje bez grižnje savjesti punim uzdahom, snagom života i naglim prekidom bolesti, sprohadjanja do konca i prediboki uzdisaj: *Fališ mi*, da bi podano na koljeno spali *Pred križem*, po čemu pak dojdju *Adventske sviče*, slabuckasto svitlo u škurini i jako uvjerljiva, iskrena *Hvala*:

Ne znam

Marija Fülöp-Huljev

Ne znam
ča se dogadja,
čutim si pjesme
zamućane.

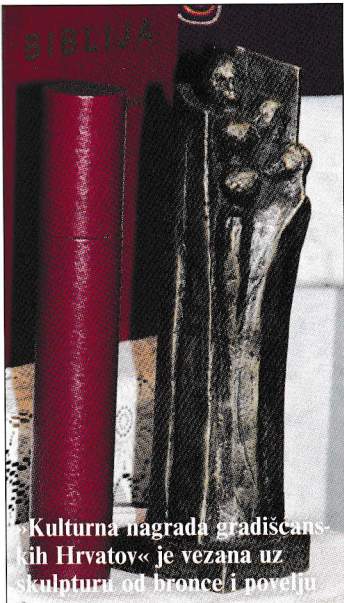
Sitna sam kapljica
na našoj
hrvatskoj rosi.
Željim samo čuvat
jezik moj
materinski,
gradišćanski.
Obrnuta lica javnosti,
mućanje, šutnja
ujaćaju mi želju
da idem dalje.
Doživljaje, sjećanja
pisat ću sebi
da si dušu smirim.
Kritiku podnosim
iz oka u oko,
od iskrenih
pomagačev mojih.
Ljubitelje
svojih pjesam
obožavam, radujem
im se kot grišna duša.

Ne znam
ča se dogadja,
čutim se od naše
javnosti zamućana.

ocu, ćaći, ujći, prethodnikom:
*Hvalim ti Bože za moje Oce tri,
/ki su me držali u teški ćasi, ar
ne moremo opstojati u ovom
razrondjanom svitu bez diboko
zažiljeni korni našega diboko
povezanoga svita.*

Kako jasna i čista je sadržajna i jezična linija knjige, tako dosljedno, prepoznatljivo, klasično predmetno stvarna su i ilustracije od Štefana Karazmana, komu je, morebit, to bilo zadnje djelo ilustriranja, ar je istoga ljeta, nenadijano, preminuo. A Mijo Karagić u svojem uvodu veli: *...to je NASE. To je odraz one izvorne narodne kulture koja se unatoč svim nepovoljnim povijesnim okolnostima uspjela saćuvati u gradišćansko hrvatskim prostorima pa tako i u Undi rodnom selu Marije Fülöp Huljev.*

(NB)

»Kulturna nagrada gradišćanskih Hrvatov« je vezana uz skulpturu od bronce i novelju

Starija nagrada iz Hrvatske je »Fra Lucijan Kordić« za književnost gradišćanskih Hrvatov (2000.), pak za prvijenac (prvo djelo) autora Franca Rottera 2002. »Slavić« i ako se još dobro spominjemo nagradjen je i naš rječnik. A Mjenovci su stvorili iz vlašće inicijative za amatersko kazališće nagradu »TETAC KUNIN«, kot i Cogrštofei pukljavoga »VASENŠTEFLJA«. Ali pomislimo si samo, Hrvatska ima nabrojeno oko 84 nagradov (2017.) bez toga da bi ubrojili bili naše gradišćanskohrvatske u tu listu.

Ali morebit ada to nekako Askupavisi i o nagradi nagradjenoga. Pri nas je jako rijetka (ali bilo je!) pinezna nagrada, imamo štatuu (Tome Rešetarić) za »KULTURNU NAGRADU GRADIŠĆANSKIH HRVATOV«, malu skulpturu od stakla za »METRON« i »MINI-METRON«, po ki put i nagradu u naturi (knjige) ali nimamo plakete, medalje, objavljivanje i sl.

Zvana toga imamo nagradjene, ki su svoja djela napisali u nimškom jeziku i poslali na naticanje kot je to bio BEWAG (danas NETZ BGLD) ili naticanje od nekoga kulturnoga centra zemlje ili neke druge institucije. Uopće moramo konstatirati, da se novije literarno zbivanje odvija dvojezično, a kod nekih samo u državnom (mimškom) jeziku i moramo priznati da imaju lipe uspjehe na tom polju. □